

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

28 май 2019 г., Вариант 2

МОДУЛ 2

Време за работа – 60 минути

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. Кои двама от изброените са натурфилософи? Напишете техните имена в свитъка за свободни отговори.

Сократ, Галес, Августин, Анаксимандър, Блез Паскал, Тома от Аквино

32. На всеки термин - фетишизъм, скептицизъм, егоизъм, екстраверт - съответства едно определение. В свитъка за свободните отговори отбележете кой термин на кое определение съответства (срещу термина може да записвате и само номера на определението).

1. Тип личност, която фокусира енергията си предимно към външния свят.
2. Съмнение в истинността на познанието.
3. Любов към себе си.
4. Любов към вещите и обожествяването им.

33. В свитъка със свободните отговори посочете кои определения са верни и кои не:

1. „Едипов комплекс” – влечение на сина към майката.
2. Феноменология – подход в познанието, основан на непосредственото преживяване.
3. Рационално – мислене чрез опит.
4. „Категоричен императив” – морален закон в етиката на Кант.

34. Прочетете внимателно твърдението на Аврелий Августин

Волята в нас винаги е свободна, само че не винаги е добра. Защото тя е свободна или от правдата, когато служи на злото, и тогава е зла; или от злото, когато служи на правдата, и тогава е добра.

В свитъка със свободните отговори посочете кои твърдения са верни и кои - не:

1. Човек притежава волята да избира.
2. Свободата служи на неправдата.
3. Добро и зло са двете морални категории, между които избира човек.

Прочетете текста и отговорете на въпросите към него (от 35. до 38. включително)

„Ако се запитаме какво представлява идеалното състояние на духа, назовано щастие, лесно намираме на първо време отговора – щастието е да открием нещо, което би ни задоволило напълно. Но всъщност този отговор ни изправя пред две групи от проблеми. От една страна, редно е да се запитаме в какво се изразява субективното състояние на пълно задоволство. От друга, какви обективни предпоставки трябва да са налице в дадено нещо, за да успее то да ни задоволи.

„Щастието – казвал Мериме – е като желание да заспиш”. Ето една мисъл, представяща само едната страна на истината за сметка на всички останали.

Сънят се противопоставя на будуването, както бездействието на действието. Има ли смисъл да схващаме щастието в живота като някакъв вид не-живот? Естествено, не.

Не ще можем да видим нищо ясно в този първостепенен проблем за щастието – кажете, – има ли случайно някой по-важен от него? – ако не започнем с наблюдението, че пред лицето на действителността субектът е чиста активност. Дали ще го наречете душа, съзнание, дух, или каквото искате, това, което сме представлява сноп от дейности и част от тях се осъществяват, а други се стремят към осъществяване. Следователно, състоим се от определени възможности за действия – да живеем значи да отрищим тези възможности, значи безспирно да ги превръщаме в действие. Иначе казано – ние сме възможност да видим, възможност да вкусим и чуем, възможност да си спомним, възможност да се натъжим и развеселим, да плачем и да се смеем, възможност да се обичаме и ненавиждаме, да развихряме въображението си, да знаем, да се съмняваме, да вярваме, да желаем или да се страхуваме.

Как можем да си представим щастието в облика на съня – отрицание на всичко това? Самият Мериме не твърди, че е като сън, а като желание да заспиш, а това желание означава волеизява, домогване, а не угасване и потъване в нищото.”

Хосе Ортега-и-Гасет, „Есета”, том 1

35. Какъв е основният проблем, който авторът разглежда в текста?

36. С какво е сравнено щастието от Мериме и защо авторът на текста не е съгласен с това определение?

37. Какво за Хосе Ортега-и-Гасет означава човек да живее?

38. Каква представа за щастие застъпва авторът на текста.